

Reg. No. :

Code No. 5005

Name :

Second Year – March 2017

Time : 2½ Hours
Cool-off time : 15 Minutes

Part – II

SANSKRIT – SECOND LANGUAGE

Maximum : 80 Scores

General Instructions to Candidates :

- There is a 'cool-off time' of 15 minutes in addition to the writing time of 2½ hrs.
- You are not allowed to write your answers nor to discuss anything with others during the 'cool-off time'.
- Read questions carefully before answering.
- All questions are compulsory and only internal choice is allowed.
- When you select a question, all the sub-questions must be answered from the same question itself.
- Electronic devices except non-programmable calculators are not allowed in the Examination Hall.

निर्देशा :

1. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः ।
2. प्रश्नान् प्रश्ननिर्देशान् च सावधानं पठित्वा उत्तरत ?
3. प्रश्नानां वाचनाय 15 निमेषाः कल्पिताः ?

1. इष्टतमगीतं चित्वा आस्वादनटीकां लिखत ।

(क) त्यजति न पाणितलेन कपोलं

बालशशिनमिव सायमलीलम् ॥

(ख) हरिरिति हरिरिति जपति सकामं

विरहविहितमरणेव निकामम् ॥

(ग) श्रीजयदेवभणितमिति गीतं

सुखयतु केशवपदमुपनीतम् ॥

(Scores : 7)

2. (क) एकेन वा द्वाभ्यां वा वाक्याभ्याम् उत्तरयत ।

प्रातः निर्झर्याः कलरवं श्रुत्वा, शाखामृगाणां लाङ्गूलान्दोलनं च दृष्ट्वा, शाखायां मन्दं मन्दम् आन्दोलयन्ती अहं व्याधस्य लक्ष्यमभवम् । वृक्षस्याधः कोटरवासी कश्चन सर्पः व्याधस्य पादयोरन्तरेण झटिति असरत् । विगलितलक्ष्यस्य व्याधस्य शरेण वृक्षः विद्धः । यद्यपि अहं रक्षिता, तथापि विषबाधितः अयं वृक्षः क्रमेण नाशोन्मुखः अभवत् । एतं वृक्षं त्यक्त्वा मम बान्धवाः पक्षिणश्च सर्वे गताः । किन्तु, अहं कुत्रापि न गच्छामि ।

(1) शारिका केषां लाङ्गूलान्दोलनम् अपश्यत् ।

(2) वृक्षः केन विद्धः ।

(3) वृक्षं त्यक्त्वा के गताः ।

(Scores : 6)

(ख) (1) मम अनुजानां शब्दं श्रुत्वा एव नीडात् आगता । का ।

(शारिका, तापसी, अन्या)

(Score : 1)

(2) तत्र एकस्यां शाखायां वृक्षः तां दोलायितुं प्रचक्रमे । काम् ।

(शारिकाम्, तापसीम्, लताम्)

(Score : 1)

3. (क) (1) अथ स वाल्मीकिः तमसानद्याः तीरे आश्रमे वासमारभत । तत्र एकदा सः शिष्येण सह नदीम् अगच्छत् । तदा एकः निषादः तत्र आगतः । स तत्र स्थितस्य क्रौञ्चमिथुनस्य पुमासं क्रौञ्चम् अवधीत् । तत् दृष्ट्वा वाल्मीकिः अतीव दुःखितः अभवत् । सः क्रौञ्चमिथुनस्य पुंसः हन्तारं निषादं त्वं शाश्वतीः समाः प्रतिष्ठां मा गमः इति शशाप । ततः सः आश्रमं च प्रत्यागतः । तदा समागतस्य ब्रह्मदेवस्य निर्देशानुसारं रामायणं रचयामास ।

वाल्मीकेः रामायणरचनायाः एतद् दृश्यं पटकथारूपेण लिखत ।

(Scores : 5)

- (2) प्रथमसंस्कृतचलच्चित्रस्य सङ्गीतं केन कृतम् ।

(एम्. बालमुरलीकृष्णा, येशुदास्, जि.वि.अय्यर)

(Score : 1)

4. (क) श्लोकं पठित्वा गद्यक्रमं पूरयत ।

(Scores : 2)

आत्मना बलवानेष ज्ञानपूर्णश्च बालकः ।

अवर्धत समं पित्रोरद्भुतानन्दशान्तिभिः ॥

आत्मना _____ बालकः बलवान् _____ च । _____ अद्भुतानन्दशान्तिभिः समं _____ ।

- (ख) उदाहरणानुसारं योजयत ।

उदा. - रामः वनं गच्छति । ततः सुखं वसति । रामः वनं गत्वा सुखं वसति ।

कृष्णः वृन्दावनं गच्छति । ततः क्रीडति । _____ ।

(Scores : 2)

5. (क) प्रादेशिकभाषाया अनुवदत ।

आत्मनाथवियोगात् व्रणितात्मा यशोधरा भूतकालस्मृतिषु व्यापृता अभवत् । तत्र भवान् छन्देन सहैव जनपदं द्रष्टुं प्रातिष्ठत । सायं प्रत्यागतः उद्यानस्य बिल्ववेदिकायां तूष्णीमुपाविशत् । तन्नेत्रे अर्धनिमीलिते आस्ताम् । किं जातम् । उच्यताम् । यशोधरे, अद्याहं लोकमपश्यम् । वार्धक्यं मरणं चापश्यम् । रोगं वेदनां चापश्यम् ।

(Scores : 4)

(ख) यशोधरा कुत्र व्यापृता आसीत् ।

(गृहकर्मसु, भूतकालस्मृतिषु, भगवत्पूजायाम्)

(Score : 1)

6. (क) अरुविष्णुरमठस्य समीपे किम् आसीत् ।

(नदी, उद्यानम्, कदलीवनम्)

(Score : 1)

(ख) समर्पितम् उपग्रहं प्रत्यग्रहीत् च ।

(Score : 1)

अत्र अव्ययपदं उद्धृत्य लिखत ।

(ग) तेषां हृदयेषु परिणतिम् उपानेतुम् उपदेश एव समर्थः, न दण्डः ।

सन्दर्भं विशदयत ।

(Scores : 4)

7. (क) सम्भाषणे रिक्तस्थानानि पूरयत ।

द्वि.छा. - केरले विद्यमानस्य रूपकाभिनयस्य कूटियाट्टस्य आस्वादाने जनाः उत्सुकाः वा ।

आचार्यः- _____ । द्विसहस्रवर्षेभ्यः पूर्वम् आरब्धम् इदम् अद्यापि सजीवम् इत्येव अस्य वैशिष्ट्यम् ।

केरलेषु भारतेषु च न, विदेशेष्वपि संस्कृतनाट्योपयोगः अयं प्रसृतः इत्यपि श्रद्धेयमेव ।

तृ.छा. - विदेशीयानां _____ ।

आचार्यः - नाट्यसंकेतेषु अभिनये च भवति तेषां श्रद्धा । विदेशीयेषु विश्वविद्यालयेषु बहुत्र अनुसन्धानम्

अपि कूटियाट्टमधिकृत्य प्रचलति ।

(Scores : 4)

(ख) कूटियाष्टे पूर्णतया अभिनीयमानम् एकं नाटकम् किम् ।

(अनर्घराघवम्, आश्चर्यचूडामणिः, अभिज्ञानशाकुन्तलम्)

(Score : 1)

8. (क) खण्डिकां पठित्वा प्रदत्तेषु प्रश्नवाक्येषु त्रीण्युपयुज्य प्रश्नवाक्यानि लिखतु ।

अस्यां (पुर्याम्) धन्यस्थल्यां विराजमाने सूर्याय सङ्कल्पिते अलोकसामान्ये मन्दिरे आराधना न भवति । सप्तशतवर्षात् पूर्वं सफलीकृतमिदं शिलाकाव्यं स्तोत्राणि तथा अर्चनाश्च कथं असङ्गतानि अकरोत् । कोणार्कमार्गं प्रविष्टे एव वयं तस्य इतिहासस्य सङ्कीर्णखनीषु अवगाढाः भवामः । ओडीषायाः भूस्थितिरस्माभिः नात्र अधिगम्यतेऽधुना, परं तु पुरावृत्तान्तानाम् आत्मार्पणानां च प्रकाशखण्डानि एव ।

(कस्याम्, कुत्र, किम्, कस्याः, केषाम्, के)

(Scores : 6)

(ख) उदाहरणानुसारं विश्लेषयत ।

उदा. - हरिः + इव = हरिरिव

अधीतिरिति _____ + _____ ।

(Score : 1)

9. संगणकीयभाषाविज्ञानमधिकृत्य सूचनानुसारम् एकां खण्डिकां लिखत :

(Scores : 8)

(सूचना : संगणकीयभाषाविज्ञानम्, वागभिज्ञानम्, स्वाभाविकभाषान्तरितं मुखम्, स्वाभाविकभाषाविश्लेषणम्,

स्वाभाविकभाषाव्युत्पादनम्, वाणीसंश्लेषणम्, व्याकरणविधिः, सांख्यकीयविधिः, संयोजकपरिकल्पनम्)

10. (क) इष्यते चन्दनदासस्य जीवितम् ।

(Scores : 5)

इदं वाक्यं कः कं प्रति अवदत् । ससन्दर्भं विशदयत ।

(ख) चाणक्यस्य नामान्तरं किम् ।

(विष्णुगुप्तः, ब्रह्मगुप्तः, विष्णुमित्रः)

(Score : 1)

11. (क) क्लैब्यं _____ स्म गमः पार्थ नैतत् _____ उपपद्यते ।

क्षुद्रं हृदयदौर्बल्यं _____ उत्तिष्ठ परन्तप ॥

(त्वयि, मा, त्यक्त्वा)

(Scores : 3)

(ख) आयासनिवारणं केन गीताश्लोकेन निर्दिष्टम् - विचारयत ।

(Scores : 4)

12. संस्कृतभाषया अनुवदत ।

(1) व्यक्तित्व विकासവും യോഗക്കൊണ്ടു സാധ്യമാണ്.

(2) യോഗസൂത്രങ്ങളുടെ രചയിതാവ് പതഞ്ജലി മഹർഷിയാകുന്നു.

(3) യോഗാനുശീലനംകൊണ്ടു ദേഹത്തിന്റെയും ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടേയും മനസ്സിന്റെയും പ്രവർത്തന ക്ഷമത വർദ്ധിക്കുന്നു.

(1) Personality development is caused through controlling the mind.

(2) Sage Patanjali wrote Yogasutra.

(3) We can improve the power of sense organs and mind through practicing yoga.

(Scores : 6)

13. यथोचितं योजयत ।

मायादेवी

– जयदेवः ।

पद्मश्री माणिमाधवच्चाक्यार् स्मारकगुरुकुलम्

– वृद्धसदनम् ।

सालारम्

– जोसफ् महाभागः ।

तक्षकः

– गौतमबुद्धः ।

गीतगोविन्दम्

– कूटियाट्टम् ।

(Scores : 5)

HSSLIVE.IN